

# Hans Arp (16 września 1887 w Strasburgu - 7 czerwca 1966 w Bazylei)

*Ten rzeźbiarz z Niemiec, Francji i Szwajcarii,  
uprawiał sztukę o nazwie "dadaizm",  
świat to absurdy,  
brudy i burdy,  
dzieło artysty odbiciem awarii.*

*(ebs)*

Hans Arp - francuski malarz, grafik, rzeźbiarz i poeta pochodzenia niemieckiego. Jego twórczość należy do nurtu abstrakcji organicznej - tworzył abstrakcyjne rzeźby o zaokrąglonych kształtach i wygładzonych powierzchniach. Przyczynił się do powstania dadaizmu. W latach 1926-1930 uczestniczył w grupie surrealistów.

Urodził się jako Hans (Jean) Arp 16 września 1887 w Strasburgu w rodzinie niemieckiej.

W 1904 w Paryżu po raz pierwszy opublikował swoje poezje. W latach 1905-1907 studiował w Weimarze, a w 1908 uczęszczał także do paryskiej Académie Julian. Rok później przeniósł się do Szwajcarii, gdzie w 1911 założył grupę artystyczną. Poznał Roberta Delaunay i Wasilija Kandinskijego, potem także, po powrocie do Paryża, Guillaume'a Apollinaire'a, Amedea Modiglianiego i Pabla Picassa.

W 1915 - uciekając przed wydarzeniami I wojny światowej - zamieszkał w Zurychu, gdzie rok później Hugo Ball otworzył Cabaret Voltaire i rozkwitł ruch dadaizmu. Arp wówczas stworzył swoje pierwsze kompozycje abstrakcyjne. Współpracował z takimi czasopismami jak "Merz", "Mécano", "De Stijl" i "La Révolution surréaliste".

<https://www.youtube.com/watch?v=dkqJmMECZCs>

W 1925 w Galerie Pierre w Paryżu po raz pierwszy wystawiał razem z surrealistami. W 1931 stowarzyszył się z innymi abstrakcjonistami w grupę Abstraction-Création. W 1954 otrzymał nagrodę na Biennale w Wenecji. W Polsce jego prace można oglądać w łódzkim Muzeum Sztuki.

Pierwszą żoną artysty była szwajcarska malarka i rzeźbiarka - Sophie Taeuber-Arp, która zmarła w 1943. Później jego długoletnią partnerką była Marguerite Hagenbach, którą poślubił w 1959. Był wujem austriackiego piosenkarza Udo Jürgensa.

Zmarł 7 czerwca 1966 w Bazylei.

<https://www.youtube.com/watch?v=IrIST9hspZM>

*Słowa*

*bezgłośnie jak zwykle w świetle  
fruwają aniołowie  
bo zawsze w nim byli  
gdy nasze twarze  
nurzały się w łajnie.*

\*

Dadaizm (dada) – międzynarodowy ruch artystyczno-literacki w sztuce XX wieku, którego głównymi hasłami były dowolność wyrazu artystycznego, zerwanie z wszelką tradycją i swoboda twórcza odrzucająca istniejące kanony. Jego członkowie, będący świadkami I wojny światowej, w poczuciu rozpadu cywilizacji negowali powszechnie przyjęte ideały estetyczne i wartości. Nie wytworzyli jednolitego stylu czy programu, które spójnie łączyłyby ich dzieła – jednoczyła ich raczej wspólna postawa niż styl.

Ruch ukształtował się w Europie i Stanach Zjednoczonych ok. 1915. W Zurychu artyści tego nurtu skupieni byli wokół poety Tristana Tzary i malarza Hansa Arpa. W USA działali m.in. Marcel Duchamp, Man Ray i Francis Picabia. Po zakończeniu wojny głównym ośrodkiem ruchu stał się Paryż, ale działały także inne, takie jak: Berlin, Kolonia i Hanower. Koniec dadaizmu przypadł na początek lat 20. XX w.

Dadaści posługiwali się absurdem, zabawą, dowcipem. Rzadko wykorzystywali tradycyjne gatunki, takie jak malarstwo, rzeźba i grafika w ich czystej postaci, od których ważniejsza była inwencja. Charakterystyczne było łączenie różnych technik i tworzenie nowych. Duchamp w swoich ready-mades do rangi sztuki podnosił zwykłe przedmioty, takie jak pisuar (Fontanna, 1917). Inni artyści tworzyli obrazy abstrakcyjne, kolaże (przejęte od kubistów), fotomontaże i inne dzieła, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom (np. Podarunek Raya – żelazko zaopatrzone w gwoździe). Tworzyli absurdalne teksty i fonetyczne wiersze.

Znaczenie dadaistów polegało na przesunięciu granic sztuki i umożliwieniu artystom swobody wypowiedzi. Odegrali także rolę w odrzuceniu tradycyjnie pojmowanej sztuki i estetyki, za dzieła uznając przedmioty codziennego użytku, wytwory przypadku czy wręcz śmieci. Na ruinach dadaizmu wyrósł surrealizm, po części tworzony przez tych samych artystów.

Narodziny dadaizmu dokonały się niezależnie w kilku ośrodkach – Zurychu, Nowym Jorku i Paryżu. Później dadaści działali również na terenie Niemiec.

W Zurychu związany był z literacko-artystycznym klubem Cabaret Voltaire, otwartym 5 lutego 1916 przez Hugo Balla. W kabarecie, oprócz Balla, działali Richard Huelsenbeck, Hans Arp, Hans Richter i Rumuni: poeta Tristan Tzara, malarz Marcel Janco, Georges Janco (neutralna Szwajcaria stanowiła w czasie I wojny światowej schronienie dla wielu intelektualistów i artystów). W kabarecie prezentowali odczyty, organizowali koncerty i wystawy. W 1917 otworzyli Galerie Dada i zaczęli wydawanie pisma "Dada". To właśnie w Zurychu pojawiła się nazwa dada, którą następnie przejęły inne ośrodki. Przyjazd Francisa Picabii do Zurychu w 1918 wpłynął na radykalizowanie się poglądów artystów, które do tej pory były raczej umiarkowane.